

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
๓ แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 2013

ชีวิตการเป็นผู้สอนงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์ที่คัดสรรแห่งหนึ่ง
ทางภาคตะวันออก

วันดี บุญเกิด

25 4 10 1

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2548

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

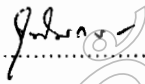
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ วันดี บุญเกิด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

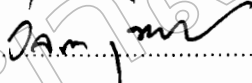
.....ประธาน

(ดร. สุวดี สกุลคุ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬาลักษณ์ บารมี)

.....กรรมการ

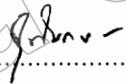
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทองเกียรติ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

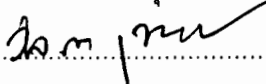
.....ประธาน

(ดร. สุวดี สกุลคุ)

.....กรรมการ

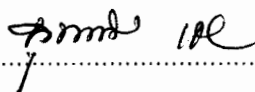
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬาลักษณ์ บารมี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทองเกียรติ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทรวดี เจียรพิเชฐ)

วันที่...18....เดือน...พฤษภาคม.....พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ดร. สุวดี สกุลคู ประธานกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฬาลักษณ์ บารมี, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทรงเกียรติ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนในงานนิพนธ์ รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้การสั่งสอนและให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาและขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อคิดในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการวิจัยในอนาคตต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระปกเกล้าที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คุณชนิภาดา ชินอุดมพงศ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล และบุคลากรทางการพยาบาล ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้คำสัมภาษณ์ จนทำให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของพ่อกับแม่ ญาติพี่น้อง โดยเฉพาะคุณยงยุทธ - คุณทัศนวิฑูรีศานต์ และคุณศิริวัลห์ วัฒนสินธุ์ ที่เป็นผู้ให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา รวมทั้งบุคคลในครอบครัว ได้แก่ สามีและลูกทั้งสอง ที่ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้ต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ด้วยความเข้มแข็ง อดทน ตลอดจนเพื่อน ๆ นิสิตหลักสูตรพยาบาล-ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล รุ่นที่ 9 ภาคพิเศษ ซึ่งดูแลและให้กำลังใจซึ่งกันและกันในช่วงการเรียนรู้จนทำให้การศึกษาประสบผลสำเร็จ

วันดี บุญเกิด

46924080: สาขาวิชา: การพยาบาล; พย.ม (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: ชีวิตการเป็นผู้สอนงานในโรงพยาบาลศูนย์/ หัวหน้าหอผู้ป่วย

วันดี บุญเกิด: ชีวิตการเป็นผู้สอนงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์ที่คัดสรรแห่งหนึ่งทาง

ภาคตะวันออก (Coaching: head nurses' experience at a selected hospital in the eastern region)

อาจารย์ที่ควบคุมงานนิพนธ์: ดร. สุวดี สกุลคู, Ph.D, ผศ. ดร. จุฬาลักษณ์ บารมี, Ph.D, ผศ. ดร. วัลภา
คุณทรงเกียรติ, Ph.D, 134 หน้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายประสบการณ์ชีวิตการเป็นผู้สอนงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย
ในโรงพยาบาลศูนย์ที่คัดสรรแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเก็บ
ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าหอผู้ป่วยแบบเจาะลึก จำนวน 12 คน 1) การให้ความหมายของการสอนงาน
จำแนกได้เป็น 5 ประเด็น คือ การแนะให้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้อง การสอนให้เกิดความรู้และทักษะในการ
ปฏิบัติงาน การช่วยเหลือเกื้อกูล การให้คำปรึกษาเมื่อพบปัญหาในงาน และการสอนให้คิดอย่างอิสระ เรียนรู้ที่
จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ 2) ประสบการณ์ด้านการสอนงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีทั้งการสอนงานทางกายภาพ
ด้วยตนเองและมอบหมายให้ผู้อื่นช่วยสอน โดยที่หัวหน้าหอผู้ป่วยจะจัดสรรเวลาและวิธีการในการสอนงานให้กับ
บุคลากรพยาบาลตามสัดส่วนของงานที่แต่ละบุคคลเกี่ยวข้องซึ่งเป็นการสอนงานพยาบาลวิชาชีพมากที่สุด ด้วย
ทวิภาคกล่าว ซึ่งแนะ ทันทิที่ที่ได้อบรมทั้งเรื่องที่เป็นงานหลักทางการพยาบาล และเรื่องที่สนับสนุนให้การ
พยาบาลมีคุณภาพ 3) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสอนงาน มีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว จำแนกเป็น
2 ลักษณะ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจากการสอนงาน ที่มีทั้งความรู้สึกล้มเหลว ความรู้สึกดี สบายใจเมื่อสอนงานได้สำเร็จ
กับความเครียด เบื่อหน่าย ท้อแท้เมื่อการสอนงานล้มเหลว และผลที่เกิดขึ้นที่มีทั้งผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ดี
เมื่อการสอนงานสำเร็จ และผลกระทบกับผู้ที่ได้รับการสอนงานและผู้ป่วยเมื่อการสอนงานล้มเหลว ส่วนปัจจัยที่
เกี่ยวข้องกับความสำเร็จประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลที่เกิดจากหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ให้ความสำคัญกับการสร้าง
บรรยากาศที่อบอุ่นมากที่สุด และผู้ที่ได้รับการสอนงานที่เน้นถึงสติปัญญาเป็นอันดับแรก ด้านบรรยากาศองค์การ
ซึ่งถึงความเป็นที่พึงพอใจ และด้านระบบงานที่กล่าวถึงการประเมินที่ดีร่วมกับการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ส่วน
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความล้มเหลว ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลที่บ่งถึงภาระงาน ความสามารถและและ
เทคนิคด้านการสอนงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย และสติปัญญาของผู้ที่ได้รับการสอนงาน รวมทั้งปัญหาส่วนตัว
และประสบการณ์การทำงานที่มีผลต่อความล้มเหลวในการสอนงาน สำหรับ แนวทางในการแก้ไขปัญหาเมื่อการ
สอนงานล้มเหลว มี 4 แนวทาง คือ การเปลี่ยนวิธีการสอน การใช้ตัวอย่างประกอบการสอน การใช้กระบวนการ
กลุ่ม และการให้หน่วยงานอื่นมาช่วยสอน ข้อเสนอแนะ กลุ่มการพยาบาลควรกำหนดให้หัวหน้าหอผู้ป่วยได้ทำ
การสอนงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ และจัดอัตรากำลังที่เอื้อต่อการสอนงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย ร่วมกับการ
กำหนดให้มีการฟื้นฟูความรู้เรื่องการสอนงานโดยสม่ำเสมอ มีการใช้เทคนิคที่ช่วยให้หัวหน้าหอผู้ป่วยสอนงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการจัดให้มีหลักสูตรการสอนงานในระดับปริญญาโทหรือจัดอบรมหลักสูตร
ระยะสั้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคลากรสามารถทำการสอนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

46924080: MAJOR NURSING ADMINISTRATION; (NURSING ADMINISTRATION)

KEY WORDS: COACHING / HEAD NURSES ' EXPERIENCE / HOSPITAL

WANDEE BOONKERD: COACHING: HEAD NURSES ' EXPERIENCE AT A SELECTED HOSPITAL IN THE EASTERN REGION. ADVISER : SUWADEE SAKULKOO, Ph.D.,JULALUX BARAMEE, Ph.D.,WALAPA KUNCHONGKEITE, Ph.D. 134 P 2005.

The objectives of this study was to described the experiences of coaching of head nurses at a selected hospital in the eastern region. The researcher had applied the qualitative research methodology and collected data by indepth interviewed 12 head nurses; the results revealed that 1) the meaning of coaching could be categorized into 5 issues: introduce to do the right things, teach until they have knowledge and skill for working, help each other, give consults when the hazardous problems occurred, and teach how to solve problems independently, 2) the coaching experiences of head nurses were A) nursing care coaching by themselves and B) committed the others to give their hands as partners whereas the head nurses arranged time and method of coaching 3) the results of coaching were success and failure, They were proud, good feeling, comfortable when they coaching were succeeded. They were anxious, boring, frustrated when coaching were failed. The factors which involved successes consisted of personal factors that head nurses provided warm environment and the intellectual of the trainers. Factor related to organization were brotherhood environment and the appropriate working region. The factors involved failure, consisted of personal factors which indicated the workload, the skills and techniques in coaching of the head nurses and the intellectual of the trainers. When coaching was failed, they were 4 solutions; changing instruction, using material in teaching, using group procession, and helping from other organization. Nursing department should regulate head nurses to follow the coaching policies and assist head nurses consistently in coaching teaches. such as provide coaching curriculum for higher education as master degree or offering short courses for coaching.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามคำศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บทบทหน้าที่ของหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนงาน.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	17
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
สถานที่ศึกษา.....	26
ผู้ให้ข้อมูล.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
การควบคุมคุณภาพการวิจัย.....	35
4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล.....	38
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	107

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	127
ภาคผนวก ค.....	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล.....	40

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ความหมายของการสอนงาน.....	42
2 ผู้ที่ได้รับการสอนงานจากหัวหน้าหรือผู้ปวย.....	48
3 งานหลักทางการพยาบาล.....	53
4 สิ่งที่สนับสนุนให้การพยาบาลมีคุณภาพ.....	58
5 การสอนแบบมีส่วนร่วม.....	63
6 การสอนแบบไม่มีส่วนร่วม.....	65
7 ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอน.....	73
8 ความสำเร็จจากการสอนงาน.....	81
9 ปัจจัยที่ทำให้การสอนงานสำเร็จ.....	84
10 ปัจจัยที่หัวหน้าหรือผู้ปวยสอนงานสำเร็จ.....	84
11 ปัจจัยของผู้ที่ได้รับการสอนงาน.....	90
12 ระบบงานที่มีผลต่อการสอนงาน.....	93
13 ความล้มเหลวของการสอนงาน.....	97
14 ปัจจัยที่ทำให้การสอนงานล้มเหลว.....	99
15 การแก้ไขปัญหที่เกิดจากการสอนงาน.....	103